MIN ĐIN LI

AMERIČKI HAGVON

Preveo
Goran Skrobonja

Laguna

Naslov originala

Min Jin Lee
American Hagwon

Copyright © Min Jin Lee, 2026.
Translation copyright © za srpsko izdanje 2026, LAGUNA

Mojim učiteljima i učenicima kojima ostajem dužnik

Sadržaj

Prva knjiga
Mart 1992. – januar 1995.
9

Druga knjiga
Novembar 1996. – mart 1999.
101

Treća knjiga
Oktobar 1999. – januar 2001.
211

Četvrta knjiga
Januar 2003. – decembar 2005.
335

Peta knjiga
Januar 2006. – maj 2007.
443

PRVA KNJIGA

Mart 1992. – januar 1995.

Paradoks obrazovanja je u sledećem – kada počnete da stičete svest, počnete i da preispitujete društvo u kojem se obrazujete.

Džejms Boldvin

1

Povratak

Gepodong, Seul, Južna Koreja
mart 1992.

Pravila igre već su se promenila.

U roku od mesec dana po dolasku iz Australije, gospođa Helen Ko pronašla je porodici odgovarajući stan u dobrom školskom okrugu u Seulu. Naselje Gepo namenjeno srednjoj klasi nije bilo tako lepo kao kraj u kojem je živela njena sestra Sonja, ali moralo je da posluži. Pošto su platili depozit za dvogodišnji zakup – bolan izdatak koji je progutao najveći deo njihove uštedevine – i zamenili najneophodnije stvari dok im iz Sidneja ne stigne kontejner sa pokućstvom, u budžetu jednostavno nije ostalo mesta za nešto bolje.

Njihova iznajmljena kuća u Kempsiju, predgrađu Sidneja, imala je četiri spavaće sobe, radnu sobu i veliko dvorište za roštiljanje. Stan u Seulu, na trećem spratu pet godina stare zgrade koju su na brzinu podigli osrednji investitori, imao je tri male spavaće sobe, dnevnu sobu pristojne veličine i dva kupatila. Najveću sobu dobila su dva dečaka – Bo i Di-Ejč; Helen i njen muž Džon zauzeli su srednju spavaću sobu; a najmanja, kraj ulaznog hodnika, pripala je Mido, detetu za koje je Helen najviše brinula.

Od samog početka braka Džon je svoju razboritu ženu zadužio za vođenje kućnih finansija. Helenina štedljivost i dobro rasuđivanje omogućavali su mu da se usredsredi na karijeru. Bezmalo dve decenije, svakog ponedeljka ujutru, Helen je Džonu davala nedeljni džeparac za prevoz, obroke i sitne troškove; zatim je njen posao bio da sa ostatkom njegove plate pokrije desetak za crkvu, troškove života i eventualnu uštedevinu za penziju – tim redom. Kao bivši student matematike na Nacionalnom univerzitetu u Seulu, Džon je više voleo

probleme koje je mogao da rešava na papiru, a porodični život imao je previše nepoznatih promenljivih.

Podizanje troje dece bilo je skupo, pa je Helen, dok su još bili mali, počela da radi kao prodavačica kako bi dopunila Džonova stabilna primanja, nedovoljna za njihove sve veće potrebe. Džonov posao vodio je porodicu Ko u Paramus, Seul i Sidnej. U svakom gradu Helenini nadređeni prepoznavali su njen talenat pouzdane prodavačice.

Za svaku školsku godinu i za svako od troje dece, Helen je vodila svesku sa spiralom, a na unutrašnju stranu zadnje korice lepila je kovertu mrke boje u koju je odvajala novac za školarinu, odeću i sitne troškove. Ovogodišnje koverte bile su lakše nego obično jer je deci po povratku u Koreju trebalo mnogo novih stvari. Pored školskih uniformi, Bou i Di-Ejču bile su potrebne veće patike, deblji zimski kaputi i gomile priručnika za učenje. Mido, najmlađa, nije toliko porasla kao njena braća, pa joj je garderoba mogla potrajati još jednu godinu; međutim, u Sidneju je morala da posećuje stručnjake za poteškoće u učenju, što je iscrplo njen deo uštedevine.

Mido je imala trinaest godina i pohađala je prvi razred lokalne srednje škole.* Za svoje godine bila je niska i sitna, pa su je često smatrali mnogo mlađim detetom. Kao njen otac, Mido je imala male, okrugle oči, koje bi poprimile umiljat izraz kada bi se nasmešila. Poput njega, imala je i savršen vid i nije morala da nosi naočare, koje su Bou bile potrebne još od najranijeg detinjstva. Tamnu kosu nosila je razdeljenu po sredini i spletenu u dve debele kike, što je odgovaralo njenoj bledoj, neupadljivoj pojavi.

Iako je Mido umela dovoljno dobro da govori, činilo se gotovo nemogućim da to čini u školi, crkvi ili bilo gde van kuće. Sa porodicom je govorila kad je bilo potrebno, a pored oca se osećala naročito opušteno. Subotom uveče, pošto bi završila domaće zadatke i kućne poslove, njih dvoje bi gledali muzičke zabavne emisije na televiziji, uz osmehe i kikot u čauri bez reči.

Sva deca rođena su u Paramusu u Nju Džerziju, dok je Džon radio za japansku trgovačku kompaniju u Njujorku i bio podređen Tehunu Šinu, koji je na univerzitetu bio godinu dana stariji od njega. Šin je Džonu bio poput brata tokom studija, služenja vojnog roka u elitnoj jedinici KATUSA, gde su dodatno usavršili engleski jezik, kao i u japanskoj i korejskoj trgovačkoj kompaniji, koje su njihovim porodicama omogućile život u inostranstvu kao subvencionisanim iseljenicima. Porodica Ko živela je sedam godina u Nju Džerziju, tri u Seulu, a zatim gotovo šest u Sidneju, pre nego što su se vratili u Seul mesec dana pre početka ove školske godine.

Tokom Midoinog detinjstva, njeni nastavnici stalno su pozivali Helen na razgovore o ćerkinom preterano mirnom ponašanju. U obdaništu u Paramusu,

* U Južnoj Koreji deca osnovnu školu pohađaju šest godina, sa 12 ili 13 godina polaze u nižu srednju, koja traje tri godine, a potom još tri godine idu u višu srednju školu. (Prim. prev.)

kao i tokom prvih školskih godina u Seulu, Mido je jedva razgovarala s drugom decom i držala se po strani. U osnovnoj školi u Sidneju nastavnici su nagoveštavali probleme u učenju, uprkos njenim visokim ocenama. Ohrabrivali su je da više govori na času, da se zalaže za sebe i bolje sarađuje u grupi.

Helen je sebe smatrala modernim i obrazovanim roditeljem i želela je da pomogne najmlađem detetu. Uzimala je slobodne dane na poslu i vodila Mido kod stručnjaka za poteškoće u učenju, logopeda i radnog terapeuta. Lekari u Sidneju proglasili su Mido uglavnom normalnom. Ugledni pedijatar rekao je da sa sluhom i glasnim žicama devojčice nema nikakvih medicinskih problema. Dečji psiholog verovao je da je Midoina stidljivost kulturološke prirode i da su je česta preseljenja možda zbunila. Azijska deca, primetio je školski savetnik, često su manje pričljiva.

Midoin otac, visokofunkcionalni introvert koji je vodio odeljenje za prirodne resurse u multinacionalnoj trgovačkoj kompaniji, odbacivao je takve pojednostavljene besmislice. Nisu svi Korejci bili tihi. Njegova porodica bila je puna glasnih ljudi. Na najmanji povod ili ohrabrenje, njegova majka, otac i stariji brat počeli bi da viču i raspravljaju o svojim jasno formiranim stavovima. Da bi ga ostavili na miru, Džon se povlačio u učenje, briljirajući u matematici i stranim jezicima. Kao odraslom čoveku, nije mu mnogo trebalo od života. Uživao je u slušanju muzike i prisustvu svoje žene i troje dece.

Džon je želeo da uteši dragu Helen, koju je očigledno mučilo to što njihova ćerka nema prijatelje. Tokom sopstvenog detinjstva Helen je, poput svoje starije sestre, bila prirodni vođa – druželjubiva, ljubazna i promišljena u svojim ciljevima i metodama, rečita i na korejskom i na engleskom. Na fakultetu je bila potpredsednica društva ljubitelja engleske poezije i sekretarica grupe za proučavanje muzike. Teškoće svoje ćerke Helen doživljavala je lično.

Džon je bio manje zabrinut za ćerkinu budućnost. Mido je bila učenica sedmog razreda koja je čitala na fakultetskom nivou. Druga deca jednostavno nisu umela da je cene, zaključivao je. Kad bude spremna, progovoriće, steći prijatelje i pronaći posao kojem je namenjena. Prerašće tu stidljivost u društvu. Helen, pobožna žena, molila se da je on u pravu. Možda bi Mido bila otvorenija da je njena samouverena braća ne potiskuju svojim snažnim ličnostima ili da se porodica Ko nije selila na drugi kraj sveta svakih nekoliko godina.

Džon Ko je želeo da sve bude jednako za njegove sinove i ćerku, ali je prepoznavao njihove urođene razlike u karakteru. Iznad svega, želeo je da zaštiti ćerkin duševni mir. Sve to kopanje po njoj i dodatna pažnja nisu mogli biti dobri. Uostalom, ako dovoljno pažljivo tražiš, uvek možeš pronaći nešto pogrešno. Svet je bio previše bučan. Bilo je sasvim u redu da Mido bude svoja, da traži privatnost i samoću.

Kao što se moglo očekivati od deteta koje je mnogo čitalo i gotovo uopšte nije govorilo, Mido je dobijala odlične ocene; međutim, u njenim đačkim

knjižicama nastavnici su često pisali: „Mido je dobra učenica i dobro dete, ali zabrinjava njen nedostatak društvenih odnosa."

Helen je bila navikla od sinova na odlične rezultate u školi i njihovu popularnost. Bo je bio izuzetno uspešan đak, večiti miljenik nastavnika, a Di-Ejč vrhunski fudbaler. Helen je bila od onih ljudi koji moraju da popravljaju stvari i želela je da zna šta može učiniti kako bi ojačala ćerkino samopouzdanje. Mido nije morala da bude školska predsednica, najlepša ili najbolja učenica; Helen je jednostavno želela da njeno dete bude prihvaćeno.

Iako Helen nije želela da se vrati u Seul, i više bi volela da decu podiže u inostranstvu kako bi im proširila mogućnosti, postojala je i neka uteha: Midoina stidljivost u Koreji je delovala gotovo uobičajeno. Dete je ovde moglo biti tiše.

Srednja škola se nalazila šest blokova od glavne trgovačke ulice i manje od deset minuta hoda od stana porodice Ko. Četvorospratna zgrada od sivih blokova sa krovom od škriljca, okrečena u belo s tamnoplavim ivicama, imala je brojne učionice, prostranu salu za priredbe, dve muzičke učionice i novu fiskulturnu salu. Postojao je i dobro održavan teren za učenike i učenice sva tri razreda. Mido nije pohađala prestižnu srednju školu u Gangnamu, koja je slala najveći broj učenika u poželjne specijalizovane državne gimnazije u gradu, ali njena škola bila je daleko od najgore.

U Midoinom odeljenju bilo je četrdeset šest učenika. Gospodin Na, razredni starešina koji je predavao i matematiku, smestio je Mido u drugi red.

Neposredno iza nje sedela je privlačna devojčica krupnih tamnih očiju. Izuzetna učenica, Jun Kim bila je poznata i kao briljantna sprinterka i odlična klavijaturistkinja. Svake godine razredni starešina birao ju je za predsednicu odeljenja jer su je vršnjaci slušali. Ujutru bi Junina majka svojoj jedinici plela francuske kike od crne kose duge do ramena, i mada su sve devojčice nosile iste uniforme, Jun se izdvajala američkim patikama.

Kao predsednici odeljenja, jedan od Juninih zadataka bio je da pomogne Mido, novoj učenici iz Australije, da se uklopi. Prvog dana škole upravo je Jun rekla Mido gde da ostavi kutiju sa ručkom, gde i kada da se presvuče u sportsku uniformu, kojim klubovima može da pristupi i gde se nalaze njihove prostorije. Mido je radila kako joj je rečeno, ne opterećujući Jun nepotrebnim pitanjima, i kao i obično držala se po strani. Kao pažljivo dete, Mido je posmatranjem uspevala da shvati sve što joj je bilo potrebno.

Da bi nadoknadila ćutanje pred drugim devojčicama, Mido se često smešila, a oči bi joj se savijale iznad okruglih ružičastih obraza. Većina odraslih volela je njeno nežno lice, ali njene školske drugarice nisu je smatrale lepom poput Jun, čije su skladne crte često izazivale divljenje. Mido nije smetalo što nema upečatljivu fizičku lepotu; ako ništa drugo, bilo joj je lakše što je ne primećuju.

Trećeg dana škole, neposredno pre velikog odmora za ručak, gospodin Na pozvao je Boru Kang da reši matematički zadatak. Na oglasnoj tabli kraj ulaznih vrata nastavnici su kačili nedeljne rezultate testova i Borino ime se veoma često nalazilo na vrhu većine spiskova.

Bora, ozbiljna devojčica koja je svakog dana nosila rajf druge boje, odmarširala je do table, uredno rešila zadatak, obrisala kredu sa desne ruke i vratila se na mesto u poslednjem redu kraj prozora. Podvukla je tamnoplavu plisiranu suknju pod sebe pre nego što je sela, a zatim zagladila prednji deo suknje kako bi pokrila gornji deo butina.

Mido je proverila Borin odgovor na tabli upoređujući ga sa svojim radnim listom

Postojala je greška. Nije trebalo da množi brojilac. Protrljala je već istrošenim uhom gumice u obliku plavo-belog psića preko tragova grafitne olovke i počela ponovo.

„Ko Mido", pozvao je gospodin Na, a ona je podigla pogled sa papira i osmehnula se nastavniku.

„Broj tri", rekao je, pokazujući prema tabli.

Mido je progutala knedlu i oprezno prišla tabli, noseći sa sobom radni list. Vrlo pažljivo je prepisala odgovor na tablu.

„Netačno", rekao je odmahujući glavom razočarano. Iz obzira prema njenom nedavnom dolasku u zemlju dao joj je relativno lak zadatak.

Mido je zagrizla unutrašnju stranu usne, zatim uporedila svoje rešenje sa načinom na koji je Bora rešila prethodni zadatak. Ponovila je istu računsku grešku kao malopre – pomnožila je brojilac. Brzim pokretima gumice obrisala je pogrešan odgovor, zamazavši pritom ivicu rukava plavog džempera, i počela iznova.

„Ko ti je rekao da smeš to da uradiš?"

Prenuta strogim tonom gospodina Na, Mido se ukočila.

„Kako možeš da naučiš ako ne prepoznaš, priznaš i objasniš svoju grešku? Nikome ne koristi ako ne ukažeš na ono što si pogrešno uradila. Obrisala si grešku, pa sada niko ne može da nauči iz nje. Brisati grešku isto je što i prikrivati slabost. To je laganje. Kukavičluk i sebičnost."

Gospodin Na je nekada igrao košarku na fakultetu, a posle diplomiranja radio je kao sportski voditelj na radiju u Daeguu. Kada nije mogao da izdržava porodicu radeći na lokalnoj radio-stanici posao koji je obožavao, vredno je učio kako bi postao nastavnik matematike u srednjoj školi i time se bavio kao svojim drugim zanimanjem, i na kraju se sa ženom i dvoje dece preselio u prestonicu. Nastavnice i administratorke divile su se zgodnom bivšem sportisti, a muški nastavnici ugledali su se na njegovu disciplinu i sposobnost da zakucava loptu.

„Ko Mido", rekao je gospodin Na svojim bogatim tenorskim glasom. „Jesi li čula moje pitanje? Kako možeš da naučiš ako ne priznaš, a zatim ne objasniš svoju grešku?"

Zbunjena, Mido ga je pogledala, a zatim gotovo istog časa oborila pogled, nemajući predstavu šta on želi da ona uradi. Da li treba ponovo da napiše svoju grešku? Oči su joj se napunile suzama.

Plakanje nikada nije omekšavalo gospodina Na. Samo je pogoršavalo stvari. Verovao je da devojčice, ako žele da uspeju u svetu, moraju biti izdržljivije. Kao otac, bio je jednako strog prema svojoj ćerki kao i prema sinu. Život je bio pun strašnih razočaranja i surovosti i on nije video nikakav pedagoški smisao u tome da ove devojčice iz srednje klase, koje nisu imale predstavu koliko im je lako u poređenju sa njegovom generacijom i onima pre nje, budu razmažene.

Nastavnik je prekrstio ruke i namrštio se. Nije mu se dopadalo njeno lice – crte su joj bile previše nežne i sitne, a glava još nije bila u srazmeri sa malim telom. Gospodin Na više je voleo devojčice sjajne poput novčića, vizuelno privlačne kao najlepše cveće i pune mladalačke živosti u pokretima. Nema sumnje da je ova devojčica bila nemotivisano, razmaženo dete iz bogate porodice koja je živela u inostranstvu. Njenu sićušnu građu pripisivao je izbirljivosti u jelu.

„Idi i stani kraj mog stola."

Mido je prišla velikom drvenom nastavničkom stolu kraj vrata sa staklenim oknom. S druge strane hodnika, uniformisani dečaci i devojčice stajali su poređani po visini uza zid obrubljen pločicama. Poželela je da jurne kroz vrata učionice i sakrije se u kabinu toaleta dok joj srce ne prestane tako silovito da udara.

„Ispruži ruke", rekao je gospodin Na.

Nerazumevanje joj je zamaglilo sjajne oči.

„Ovako." Gospodin Na ispružio je svoje velike, snažne šake nekadašnjeg košarkaša, blede dlanove okrenute nagore.

Mido je nabrala čelo i oponašala ga. Njeni dlanovi bili su u tri nijanse – belji i ružičastiji po sredini, a modrikasti oko palčeva i prstiju. Nikada nije mnogo razmišljala o svom telu, a najmanje o svojim sitnim šakama.

Iz čaše za olovke gospodin Na izvukao je svoj mesingani lenjir, jedan od nastavnih rekvizita koje je kupio od prve nastavničke plate.

Podigao je desnu ruku i teškim lenjirom udario po njenim otvorenim dlanovima.

„Jedan", rekao je tiho.

Mido se trgnula, zapanjena oštrim bolom.

Razred je žalio Mido. Nije bila upozorena. Niko joj nije rekao da se takve stvari dešavaju. Jedini način da izbegneš ovu sramotu bio je da tačno odgovoriš ili da nastavnik ima poseban odnos sa tvojom majkom. Stvari su mogle biti drugačije ako ti je otac važna osoba.

Kao predsednica odeljenja, Jun je osećala naročitu krivicu što nije pomenula zlatni lenjir gospodina Na, koji je ostavljao crvene pruge preko mekih dečjih dlanova.

Suze su tekle niz Midoine obraze, a ona je regulisala disanje onako kako ju je doktor Rajan naučio kad god bi se uplašila. Svi su gledali kako je kažnjavaju, ali morala je da nastavi da diše. Blagi sedokosi doktor iz Sidneja rekao joj je da kad god oseti strah ili zabrinutost, mora da nastavi s udisajima i izdisajima. Biće dobro, rekao je. Diši.

„Dva", rekao je mirno gospodin Na, zatim zamahnuo metričkim lenjirom sa gotovo teatralnim pokretom i spustio ga naniže.

„Tri."

Razred je čuo poslednji prasak metala koji udara o kožu, a devojčica je ostala da stoji na mestu bez glasa.

Deca su znala da je to poslednji put.

Tri udarca za treći zadatak.

Mido je obrisala obraze nadlanicom leve ruke. Tek pošto je gospodin Na bradom pokazao prema njenoj klupi, naklonila se nastavniku i vratila na svoje mesto.

„Učenici, vreme je za ručak", rekao je gospodin Na glasom koji je zvučao elegantno i razumno. Zatim je izašao iz učionice.

Jun je uzela svoju i Midoinu kutiju sa ručkom s polica kraj kojih su stajali udžbenici. Spustila ih je obe na svoju klupu. Ostali učenici otvarali su kese i zavežljaje od tkanine, pretvarajući učionicu u bučnu trpezariju.

„Pođi za mnom", rekla je Jun.

Devojčice su krenule dugačkim hodnikom, a Jun je uvukla Mido u toalet.

„Mrzim ga", prošaptala je. „Pravo govno od čoveka." Oči su joj se raširile dok je uživala u zabranjenoj slasti uvrede. Nasmešila joj se, otkrivši jamice na obrazima.

Mido je zatreptala pokušavajući da zaustavi suze. Pogrešno je rešila zadatak, dakle ona je bila kriva. Ali niko je nikada ranije nije udario. Ni kod kuće ni u školi.

Jun je pustila vodu na česmi.

„Biće ti bolje kad se umiješ. Hajde", rekla je Jun i Mido je poslušala. Jun je izvadila čistu belu maramicu iz džepa.

„Obriši lice. Ne smeš da obraćaš pažnju na tu budalu."

Mido nikada nije čula nijednu devojčicu da govori tako. Čak ni njena braća nisu koristila takve reči. U školi u Sidneju mogli su da te pošalju kod direktora zbog vređanja. U učionici je Jun bila uzorna i elokventna učenica. U toaletu je bila neko drugi. Čak joj je i lepo lice delovalo manje spokojno, zubi stisnuti, vilica čvrsta, a u besu su joj se žile na tankom vratu jasnije ocrtavale.

Jun je pogledala Midoine ruke. Ružičaste pruge pružale su se preko mekog dela njenih dlanova.

„Većina nastavnika ovde je prilično fina i nikad nas ne udara, ali za gospodina Na čula sam od starijih učenika. Žao mi je što ti nisam rekla." Jun se kratko nasmejala. „Moja majka kaže da sam sama kriva kad me nastavnik udari. Moj otac kaže da je dobro da me nastavnik oplavi od batina jer ću onda više učiti."

Mido nije mogla da zamisli kako njeni roditelji batinanje smatraju neophodnim.

Jun je pažljivo posmatrala Midoino lice, pokušavajući da pročita bilo kakvo značenje u njenim tamnim očima. Otkako je škola počela, nova devojčica jedva da je govorila išta osim tihih potvrda na prozivci. Nekako, Midoina ćutnja nije smetala Jun. Na neki način, to ju je kod nove učenice još više privlačilo, zbog čega se Jun osećala korisno, što joj se dopadalo.

„Ali ja se ne slažem s njima", dodala je Jun. „Ne učim više zato što nastavnici mogu da me tuku. Mene obično ne tuku, ali ne želim ni da gledam kako neko drugi upada u nevolje. Jednostavno mrzim nastavnike koji rade ovakve stvari. Mora da postoje drugi načini da se nešto objasni." Slegnula je ramenima. „U svakom slučaju, poštedi sebe problema kod kuće i nemoj roditeljima pričati šta se danas dogodilo."

Jun je pogledala svoj odraz u metalnom ogledalu, a zatim brzo skrenula pogled, kao da ju je lepa devojčica iz ogledala iznenadila.

„Zamisli samo da si pogrešila sa desetim zadatkom." Jun je podigla obe ruke, raširivši svih deset prstiju. „Deset udaraca." Zakikotala se.

„Gospodin Na ne zna ništa. Neće te naučiti, ali očekuje da daješ tačne odgovore. Ako nešto pogrešiš, udaraće te iznova i iznova. Čula sam da kad se baš razbesni, koristi dršku od metle po nogama. Lenjir i nije tako strašan, valjda. Pre dve godine čula sam da je toliko jako udario jednog dečaka da je krvario po listovima. Čak je i njegova majka došla da se žali. Kao da je to išta pomoglo."

Zamišljenom drškom od metle, Junine žilave ruke dramatično su zamahnule ispod Midoinih kolena. Zadrhtala je, shvativši tada da je šala više zastrašujuća nego smešna, pa je spustila pogled na svoje čiste bele kožne patike.

Jun se uozbiljila.

„Mido, da li si loša iz matematike? Ne želim da ti bude još gore, ali taj zadatak danas nije bio najteži u grupi."

Mido je odmahnula glavom.

U Sidneju je imala sve petice iz matematike. Ali ovde je matematika bila mnogo naprednija, pa je svake večeri iznova i iznova čitala udžbenik. Domaći zadaci oduzimali su mnogo više vremena. I njena braća su se žalila na to. Vreme za spavanje stalno se pomeralo zbog težine školskih obaveza.

„Možda treba da promeniš hagvon*", rekla je Jun.

---

* Kor.: *hagwon* – privatna škola u koju se ide na dodatne časove radi boljeg uspeha u školi, pripreme za prijemni ispit, savladavanja stranog jezika. (Prim. prev.)

Mido ju je zbunjeno pogledala.

Jun se naslonila na dugački zajednički lavabo.

„Kad ti je rođendan?“, okrenula se prema Mido. „Meni je devetog oktobra. Niska sam i svi misle da sam najmlađa, ali nisam. Ni ti nisi visoka. Jesi li starija od mene?“

Mido je slegnula ramenima.

„Kad? Kad ti je rođendan?“ Odjednom je Jun osetila da ima pravo na odgovor.

Najzad je Mido rekla:

„Prvog oktobra.“

Jun je koščatom pesnicom blago lupnula Mido po ramenu.

„*Jaa!** Pa ti ipak govoriš. Znala sam.“

Mido je izgledala zbunjeno, nesposobna da razume zašto je svima toliko važno da neprestano pričaju.

„Osam dana razlike nije ništa. Skoro smo bliznakinje. Mogle smo da budemo u bolnici u isto vreme.“ Jun je uhvatila Mido za levu ruku.

„Hajde da jedemo. Mama mi je danas stavila kobasice i knedle u kutiju za ručak, a imam i kutiju ’pepera’. Daću ti malo. Znaš šta? Trebalo bi da ideš sa mnom u Akademiju *Igl*. Engleski mi predaje nastavnik Šon. Matematiku učim kod nastavnika Henrija. Oni su iz Amerike. Nastavnik Henri je završio MIT. To je bolja škola od Harvarda za matematiku i nauku. Nateraću mamu da pozove tvoju majku. Moji roditelji žele da studiram u Americi, pa idem u ovaj specijalni hagvon koji vode Amerikanci. Mislim, Korejci su, ali ne baš. Kjopo** su.“ Jun je zastala. „Valjda kao ti. Ma nebitno.“

Mido je pratila Jun na pristojnom odstojanju, pazeći da ne zgazi devojčicinu senku. Predsednica odeljenja odlučno se kretala širokim hodnikom prekrivenim žutim linoleumom, između redova učionica. Za svojom klupom, dok su ručale, Jun je ćaskala sa tihom devojčicom koja je klimala glavom i smešila se. Njena nova prijateljica kao da je za obe imala odgovor na sve i Mido je osećala zahvalnost zbog njenog staranja.

* Kor.: *yaah* – hej! (Prim. prev.)

* Kor.: *gyopo* – dijaspora. (Prim. prev.)

2

Koverte

Niko nije očekivao da će Midoin nastavnik doći u kućnu posetu.

Osim pet sivih metalnih sklopivih stolica i laminiranih konferencijskih stolova – jednog koji je služio kao dečji radni sto, a drugog kao trpezarijski – u dnevnoj sobi nije bilo tepiha, slika ni knjiga. Helen nije trebalo mnogo vremena da svakog jutra počisti gole podove. Za sada su deca spavala u vrećama za spavanje, a Helen i Džon na posteljini koju im je pozajmila Helenina starija sestra Sonja. Osim odeće i toaletnih potrepština, Sonja im je, kao i pre mnogo godina, pozajmila sve ostalo. Nije bilo razloga da kupuju skupe dušeke ili šerpe i tiganje kada će njihove stvari stići za dva meseca. To je kao kampovanje, govorila je Helen porodici, a deca se nisu žalila.

Helen je popunjavala prijavu za honorarni posao prodavačice u bescarinskoj prodavnici *Lote*. To je bio posao koji bi joj omogućio da se vrati kući na vreme kako bi pripremila večeru i pomogla deci oko domaćih zadataka. Helen nije naročito marila za luksuzne tašne ili skupe kreme za lice; međutim, prodajući dovoljno proizvoda na toliko različitih mesta i svim mogućim kupcima, naučila je da ceni kvalitetnije izrađenu robu i razumela vrednost skupog i retkog poklona. Ovde u Seulu, kao korejska državljanka sa odličnim znanjem engleskog jezika, mogla je da radi na najboljim mestima. Ako bi uspela da dobije trideset ili četrdeset sati nedeljno uz proviziju, mogla bi da šalje decu u dobar hagvon i da štedi.

Zvono se oglasilo, i kada je Helen odgovorila na interfon, na njeno iznenađenje bio je to gospodin Na. Helen je sklonila formulare za prijavu u plavu fasciklu sa džepovima.

Nastavnik se naklonio dok je ulazio u stan i izuo svoje crne kožne cipele, koje je ne tako davno ponovo pendžetirao. Gospodin Na je pažljivo četkom uglancao svoje mokasine do visokog sjaja. Ponosio se svojim urednim izgledom.

Bio je nekoliko godina mlađi od Helen i nekoliko centimetara viši od Džona. Bez ijedne vidljive sede vlasi. Čist ten gospodina Na bio je preplanuo od jutarnjeg trčanja. Bio je vitak, sa belim zubima koji su odavali njegovu odbojnost prema cigaretama i kafi. Nosio je burmu od belog zlata i pristupačan japanski sat, sivi prsluk od vune preko besprekorne bele košulje i kravate, tamne pantalone.

Nije bilo sofe, pa je gospodin Na seo na jednu od sklopivih stolica za dečjim stolom i spustio aktovku na praznu stolicu između sebe i Helen. Bio je razočaran sumornom zgradom i sobom bez pravog nameštaja. Nadao se da Midoina porodica ima više mogućnosti. Nije bilo posluge da otvori vrata ili ponudi čaj. Komemorativna šolja velike gradske crkve, dopola puna hladne bele kafe, stajala je kraj plave fascikle. Majka je bila u kućnoj odeći – beloj pamučnoj majici i tamnoplavom donjem delu trenerke za dečake. Sela je naspram njega.

Gospodin Na se nakašljao.

„Hvala vam što ste me danas primili. Želeo sam da svratim i pozdravim vas. Rekli su mi da ste upravo stigli iz Australije. Razumem da se vaša ćerka nikada nije školovala ovde."

„Pa, Mido je išla u vrtić i prvi razred u Seulu, ali nas je posao mog muža ponovo odveo u inostranstvo. Trudila sam se da kod dece održim korejski jezik uz knjige i kasete. Mido je najmlađa. Ima starijeg brata u srednjoj školi na drugoj strani grada."

Nastavnik je znao tu školu. Njegov brat tamo nije dobio posao.

„U Sidneju su deca subotom išla u korejsku školu jezika pri crkvi, ali nisam sigurna koliko su zaista naučila. Radila sam", glas joj je utihnuo, i bila je nesigurna u to šta on misli o majkama poput nje. Nervozna, previše je govorila.

Pošto je živela u inostranstvu, bilo je trenutaka kada nije znala šta da kaže po povratku kući. Sve se stalno menjalo, naročito jezik i školstvo, i često su čak i potpuno nepoznati ljudi imali mišljenje o njenom roditeljstvu. Ljudi koji nikada nisu odlazili ispravljali bi je kad pogreši i osmehivali se kao da su nešto osvojili, kao da žele da kažu: možda si živela negde drugde, ali nisi ništa posebno, a Helen nije znala kako da postigne da se Korejci koji su ostali osećaju bolje. Neki od njih osećali su se zapostavljeno i uskraćeno u odnosu na one koji su živeli drugde, iako se u stvarnosti Helen sama osećala izgubljeno.

„Ovo je lep stan", rekao je. „Koliko imate spavaćih soba?"

„Tri. Nije baš velik", odgovorila je. „Još čekamo nameštaj." Stan joj je u njegovom prisustvu delovao još zapuštenije.

„Mogu li da vam ponudim nešto za piće? Imamo kafu."

„Ne pijem kafu."

Helen je pokušala da se seti da li u gotovo praznoj ostavi ima čaja.

„Živim na oko dva sata odavde", rekao je. „Svakog dana provedem gotovo četiri sata u vozu, do posla i nazad. Mora da je divno živeti tako blizu škole."

Helen je oborila pogled, postiđena onim što je rekla. Sigurno je pomislio da se hvali. Nijedan nastavnik nikada ranije nije dolazio u njen dom.

„Doneću vam malo čaja. Imam i divan keks iz Australije." Helen je otišla u kuhinju i iz frižidera uzela hladan čaj od ječma.

Otvorena kuhinja gledala je prema dnevnoj sobi i, njemu naočigled, Helen je pripremila poslužavnik: dve čaše čaja od ječma i slatkiše koje je čuvala za muža. Spustila je posluženje pred nastavnika.

„Da li se Mido dobro snalazi?", upitala je, pomislivši da je bolje biti direktan u ovakvim situacijama.

Usne su mu se malo iskrivile ulevo, kao da razmišlja.

„U znanju matematike zaostaje za drugom decom. Mogu da joj pomognem dodatnim časovima ujutru ili posle škole."

„Kako ste ljubazni. Hvala vam mnogo."

„To činim za svoje učenike, iako mi nije lako. Putujem veoma dugo. Većinu obroka pojedem u učionici i kasno stižem kući. Gotovo nikada ne viđam sopstvenu decu tokom nedelje. Samo nedeljom."

Helen je dotakla čelo i desnom rukom na trenutak sakrila zabrinutost u očima.

„Posao nastavnika je tako težak. Koliko godina imaju vaša deca?", upitala je.

„Imam dvoje. Ćerka se sada sprema za prijemne ispite za srednju školu. Vredna je. Tiha je kao i vaša ćerka. Sin je godinu iza nje. I on mnogo uči. San mu je da ode u Ameriku i tamo upiše veliki univerzitet."

„To bi bilo divno", rekla je, pošto je to čula gotovo od svih koje je poznavala. Najbolje škole u Koreji bile su previše konkurentne, a mesta nikada nije bilo dovoljno.

„Troškovi bi, međutim, bili nemogući. Moram da brinem o porodici i da obezbedim deci svetlu budućnost, ali teško je. Moji roditelji su radili na farmi. Ja sam zlosrećni seoski dečak, ali učio sam i postao nastavnik u srednjoj školi. Počastvovan sam što pripadam plemenitoj profesiji, ali od nastavničke plate nije moguće samostalno izdržavati porodicu. Moja deca moraju da jedu, da idu u hagvon, a ja sam najstariji sin. Tu su i moji ostareli roditelji."

Nakašljao se da pročisti grlo i pogledao zabrinuti izraz na majčinom licu.

„Mislite li da će Mido biti potrebno mnogo dodatne nastave? Ne želim da vam pravim dodatni posao. Mislim, možda bi joj moj muž mogao pomoći. Nije loš iz matematike."

Nastavnik se namrštio, previše učtiv da joj protivreči. Ako devojčicin otac dobro zna matematiku, zašto onda njegova ćerka ne uspeva da reši proste zadatke koje njeni drugovi rešavaju bez problema?

„Mido će trebati pomoć i iz predmeta na korejskom jeziku. Njeno poznavanje jezika je oslabilo, što je razumljivo. Ako želi da ovde upiše srednju školu i fakultet, čeka je mnogo rada. Ja mogu da odradim svoje dok je u mom odeljenju. Ali vaše dete ozbiljno zaostaje za ostalima."

Helen je osetila mučninu. Na trenutak joj se učinilo da se on smeši.

Gospodin Na je probao keks. Nikada ranije nije jeo sendvič-keks s limunom i bio je ukusan. Pošto je izneo ono što je želeo, čekao je da poruka dopre do nje. Pogledao je kroz prozor i video krošnje starih stabala ginka i redove novih stambenih zgrada koje su nicale uz trotoar. Široko staklo bilo je oprano tek prethodnog dana i blistalo je, odbijajući oštro martovsko popodnevno sunce. Pomislio je kako bi bilo divno živeti u tako prostranom stanu, punom prirodne svetlosti, gde bi njegova ćerka i sin imali svako svoju sobu. Ova žena se žalila na veličinu stana i njena nezahvalnost ga je razbesnela.

Nastavnik je otkopčao svoju iznošenu kožnu aktovku, podigao poklopac i ostavio je otvorenu.

„Mogu li da upotrebim vaše kupatilo? Želeo bih da operem ruke." Pogledao je u aktovku, pa joj susreo pogled.

Helen je stisnula usne, ustala i pokazala prema kupatilu koje su koristila deca, a upravo tog jutra ga je očistila.

Dok je bio van sobe, Helen je izvadila preostale novčanice vona iz mrke koverte u Midoinoj svesci i prebrojala ih. Nije bilo ni približno dovoljno, pa je uzela ostatak iz Boove i Di-Ejčove zalihe i stavila novac u jednu od novih koverti koje je držala u fascikli. Svojim elegantnim rukopisom Helen je napisala:

„Hvala vam, nastavniče Na, za sav vaš odličan i dragocen rad. Sa dubokom zahvalnošću za vaše žrtve. Čo Hedžin (Mido-uma*)."

Voda u kazančetu bila je puštena, zatim je potekla iz česme. Upotrebiće sapun u komadu, pa obrisati ruke peškirom okačenim o ekser. Helen je ugurala kovertu u njegovu otvorenu aktovku, ostavivši jedan oštar beli ugao vidljivim kako mu ne bi promakao kada se vrati, i nije.

Džon je svake večeri odlazio na spavanje u deset. Posao ga je iscrpljivao, i da bi sledećeg dana mogao da se usredsredi, morao je da spava najmanje sedam i po sati. Ujutru je ustajao u šest. Kao i uvek, ostao bi miran i metodičan u svom pogledu na svet. Na poslu i u crkvi svi su se divili njegovoj staloženosti.

Džon je ležao na podu ispod debelog pokrivača u plavoj pidžami, glave oslonjene na jedan od jastuka svoje svastike. Deca su još radila domaće zadatke u dnevnoj sobi, a Helen još nije bila spremna za spavanje, ali je želela da razgovara s njim nasamo. Zatvorila je vrata, zatim sela kraj njega prekrštenih nogu. Pazeći da govori šapatom, ispričala je mužu o poseti gospodina Na.

„Šta si drugo mogla da uradiš? I nastavnici moraju da jedu, pa rade te sramne stvari", rekao je Džon ne otvarajući oči.

Koreja je još bila relativno siromašna zemlja sa rastućom srednjom klasom, ali država nikada nije dovoljno finansirala škole. To su znali. Otkako Džon zna

* Kor.: *umma* – majka; Mido-uma – Midoina majka. (Prim. prev.)

za sebe, roditelji su morali da predaju te koverte; roditeljska udruženja prikupljala su novac za popravke zgrada, renoviranje učionica, geštetnere, muzičke instrumente i audio-vizuelnu opremu; a nastavnici su roditeljima naplaćivali svaku sitnicu. Najgora sećanja iz detinjstva bila su mu vezana za trenutke kada je morao da traži novac od majke, koja je radila u fabrici, kako bi kupio posebne listove papira koje je direktor primoravao učenike da nabavljaju, da plati troškove goriva za školsku peć i posebne dažbine koje su treneri tražili za sportska takmičenja. Novac. Uvek im je trebalo još novca.

Tokom svog kratkog života, njegova majka, mlada udovica koja je uspela da završi srednju školu, radila je u fabrici odeće, prihvatajući što više smena kako bi izdržavala mlađu braću i sestre i roditelje, a kasnije i svoje sinove. Kada bi podmirila račune, od njene plate retko bi išta ostalo. Čak i sada je Džon mogao da se seti bola na njenom sitnom smeđem licu kada nije bilo dovoljno novca za školarinu, uniforme i takse za njega i njegovog brata. Njegov stariji brat, koji nikada nije voleo školu, napustio ju je protivno majčinim željama i prvo radio u istoj fabrici odeće gde i majka, a kasnije kao vozač kamiona, gde je počeo dobro da zarađuje. Džonova majka je umrla od onoga što je počelo kao infekcija zuba, a nedugo zatim njegov stariji brat poginuo je tokom vojne službe pod nerazjašnjenim okolnostima, koje su njegovi prijatelji pripisivali okrutnosti pretpostavljenog. Džon je Helen upoznao ubrzo potom, tokom studentskih dana: ona mu je jedina preostala porodica.

Helen je sedela na podu, obgrlivši noge, i mada ništa više nije rekla, Džon je znao da je njegova žena zabrinuta zbog dece i novca.

„Možda bih mogao da nađem još jedan posao", rekao je otvarajući oči. „Da stavim kačket i vozim taksi vikendom." Zvučao je ozbiljno.

„Ne, ne. Imaš četrdeset pet godina i menadžer si u dobroj kompaniji. Kako možeš da imaš drugi posao?" Helen je odmahnula glavom. „To bi loše izgledalo. Trebalo bi da ja mogu da dobijem posao u *Loteu*." Zagladila je pokrivač preko njegovih ramena. „Sve će biti u redu. Gospod se stara."

„Ženo moja. Mogla si da se udaš za sina bogate porodice, ali si se, kao budala, udala za siromašnog studenta matematike."

„A ti si mogao da se oženiš bogatom devojkom umesto drugom ćerkom dvoje budalastih kockara."

Džon je otvorio oči i oboje su se nasmejali. To je bila njihova šala – komedija njihove ljubavi. Oboje su propustili priliku da se bolje udaju odnosno ožene kad su mogli.

„Poverio sam svoj život i našu decu tvojim sposobnim rukama", rekao je Džon ponovo zatvarajući oči. San ga je vukao i borio se da ostane budan zbog nje.

Helen je osetila sažaljenje. Džon je činio sve što je mogao da izdržava porodicu i činilo joj se nepravednim što jedan tako vredan čovek ne može

mirno da spava. Nije trebalo da mu pominje posetu gospodina Na. Helen se tiho pomolila nad muževljevom glavom koja je počivala:

„Gospode, čuvaj san mog dobrog muža."

U inostranstvu su troškovi bili manji problem. Kompanija je subvencionisala stanovanje i školarine za decu, a nastavnici nisu očekivali dodatne isplate. Za Božić je Helen nastavnicima u Paramusu i Sidneju poklanjala cvetne lukovice koje je sama sadila u saksije; ponekad kutiju belgijskih čokolada ili flašu konjaka. Pojedine škole dopuštale su porodicama da daju simboličan prilog koji bi, kada se sakupi, postao mali novčani poklon za kraj godine. Helen je bila vešta u telefoniranju i jurenju uplata kako bi nastavnik imao nešto dodatno za božićni budžet.

Dečaci su sedeli za stolom u dnevnoj sobi, radeći domaće zadatke. Bo je bio usredsređen na zadatak iz korejske istorije, a Di-Ejč je završavao zadatke iz matematike. Mido je ležala na podu popunjavajući radni list iz prirodnih nauka. Neće otići na spavanje još barem jedan sat, a Helen će ostati budna s njima.

„Ko hoće noćni ramjon?", upitala je, a dečaci su glasno uskliknuli od oduševljenja. Helen ih je ućutkala, prislonivši kažiprst na usne. Pokazala je prema zatvorenim vratima spavaće sobe.

„Apa* spava. Imao je dug dan."

Deca su večerala ranije, ali uvek su bila gladna dok uče. U kuhinji je Helen napunila aluminijumsku šerpu vodom i stavila je na šporet da provri. Dok je odrastala, njeni roditelji su uveče igrali karte kod komšija, a njoj i mlađem bratu je sestra Sonja spremala rezance dok su učili.

Helen je prekopala frižider kako bi našla tri jajeta da im upotpuni obrok.

* Kor.: *appa* – otac, tata. (Prim. prev.)

3

Posao

Pre dva meseca Tehun Šin je pozvao Džona u Sidnej i rekao mu da je vreme da se vrati kući.

Šin je bio njegov pretpostavljeni, direktor kompanije *Han River indastrijals end trejding*, podružnice grupe *Han River*. Bio je i Džonov najstariji prijatelj, poput starijeg brata. Diplomci s istog univerziteta, zajedno su napredovali kroz hijerarhiju, premda je lukaviji Šin uvek bio nekoliko koraka ispred, ali je ipak bio spreman da povede Džona sa sobom.

Neposredno po završetku fakulteta, preko veze iz jedinice KATUSA koja je znala za Šinovo izuzetno znanje engleskog i japanskog jezika, Šin je dobio posao u trgovačkom sektoru kompanije *Endo KK**, multinacionalnog japanskog konglomerata. Preselio se u Nju Džerzi sredinom sedamdesetih i poveo sa sobom svoju elegantnu suprugu Miran, koja je u novoj zemlji koristila ime Meri. Nekoliko meseci kasnije Šin je zaposlio Džona, a Helen, koja je oduvek želela da živi u Sjedinjenim Državama, jedva je čekala da se preseli u Paramus. Džon i Helen su voleli život u okrugu Bergen, sa njegovim širokim putevima, velikim kućama, ogromnim prodavnicama u kojima nikada ničega nije nedostajalo i bujnim zelenilom. Džon je voleo da vozi, a Helen se privikla na njihov miran život u predgrađu.

Međutim, kada Šin nije dobio unapređenje za koje je smatrao da ga zaslužuje posle sklapanja velikog posla, pronašao je način da pređe u grupu *Han River*, kada je korejskom konglomeratu bilo potrebno da proširi trgovinu čelikom za *Han River indastrijals end trejding*, i poveo je Džona sa sobom na novi posao.

Bračni parovi Šin i Ko, koji su sada imali po troje male dece rođene u Americi, vratili su se u Seul. Kada je *HRI* otvorio kancelariju u Sidneju, upravo je Šin, tada već direktor, predložio Džona za mesto višeg menadžera, omogućivši porodici

* Skraćenica od *Kabushiki Kaisha*, japanskog naziva za akcionarsko društvo. (Prim. prev.)

Ko da živi kao iseljenička porodica u Australiji. Šinova ambicija i harizma nadoknađivale su Džonovu nesklonost prema kancelarijskoj politici, a Džonova trezvenost i marljivost podržavale su Šinove grandioznije vizije. Bili su snažan poslovni tandem, ali nikada ravnopravni. Zato, kada mu je Šin rekao da se ponovo spakuje, Džon je to učinio i porodica se u roku od mesec dana vratila u Seul.

Školska godina u Sidneju tek što je počela; međutim, Helen je razumela da će početak korejske školske godine biti važniji, čak i ako to bude značilo da deca moraju da ponavljaju razred. Bila je dovoljno mudra da ne traži još jednu godinu u Australiji. Šin nije bio čovek koji menja mišljenje, a naglost zahteva već ih je oboje zaprepastila. Deca su tečno govorila engleski i ako bi imala dovoljno dodatne nastave iz predmeta na korejskom, Helen je verovala da mogu studirati u Koreji, mada bi im možda bilo teško da sustignu vršnjake. Da se Helen pitala, ostali bi u Sidneju ili bi se vratili u Ameriku, ali Džon je rekao da tu ništa ne mogu da učine.

Od samog početka njihovog odnosa, Šin je cenio Džonov integritet i njegovu staloženu narav. Šin je bio jasan u svojim poslovnim ciljevima, a mutan u privatnom životu; znao je da ga odgovorna osoba poput Džona sprečava da zastrani. Džon je bio pouzdan, lak za saradnju i precizan. Voleli su ga i nadređeni i podređeni. Iznad svega, nije bio ni previše ambiciozan ni pretnja, što je odgovaralo i Šinu i njegovim nadređenima. Džonu nije bilo u prirodi da ponižava ili izdaje svog šefa ili tim.

Han River indastrijals end trejding – HRI – najprofitabilniji sektor grupe *Han River*, vrveo je od ajkula, kitova ubica i pirana, a u tako mračnim vodama bilo je dragoceno imati delfina koji može pouzdano da izvodi trikove. Iznad svega, lojalnost je bila od presudne važnosti za Šina, čoveka ogromnih ambicija, i zahtevao ju je od svojih podređenih. Zauzvrat, Šin je svakome u svom timu pružao neophodnu zaštitu od drugih grabljivaca.

Šin je imao svoje razloge što je pozvao Džona nazad u Seul. Istina, bio mu je potreban sposoban menadžer za njegov brzo rastući tim. Takođe, jedna od novih zaposlenih, mlada žena, imala je ambiciozne ideje i Šinu je bilo potrebno da razume kako stvari funkcionišu. Nadao se da će Džonovo stabilno i trezveno prisustvo pomoći da obuzda njena nerealna očekivanja.

Tokom prve nedelje po Džonovom povratku, Šin je pozvao članove Džonovog novog tima na večeru: upravo su uspešno završili program obuke za metalski sektor i od sada će odgovarati Džonu.

Bio je petak uveče, pa je nakon večere sa roštiljem od svinjetine velika grupa krenula u luksuzni *norebang** da peva. Niko nije odbio poziv jer su svi jedva čekali da upoznaju Džona Koa, koga je veliki šef Šin toliko cenio.

* Karaoke lokal sa privatnim sobama. (Prim. prev.)

Nije trebalo mnogo pića da neko zapeva. Trojica mlađih muškaraca zgrabila su mikrofone da otpevaju *I Know*, nedavno objavljenu rep pesmu. Dve pripravnice uzele su daire i udarale njima o kukove. Uključila su se stroboskopska svetla i bina je zatreperila. Više od deset zaposlenih u *Han Riveru* skinulo je sakoe i pretvorilo se u živahne izvođače.

Nagovoren da otpeva nešto, počasni gost morao je da izađe na binu. Džon je to očekivao i otpevao prvu od svojih standardnih pesama: *Can't Buy Me Love*. Ako bi to dobro prošlo i publika tražila još, imao je spremne *Yesterday* i *Let It Be*. Niko se nikada nije žalio na pesme *Bitlsa*, naročito zato što su Džonov izgovor i vokalni raspon bili impresivni. Imao je pristojan pevački glas i nije mu smetalo da ide u norebang, ali njegova žena nije volela opijanje koje je dolazilo pre i posle toga.

Džon bi pocrveneo kada pije i nikada nije uživao u tom osećaju. Posle samo jednog piva uglavnom bi mu se prispavalo, pa je razvio niz trikova kako bi izbegao piće a da to niko ne primeti. U zavisnosti od osvetljenja i mesta, uspevao je da prospe, ispljune ili sakrije mnogobrojne čašice koje su mu nudili. Neizbežno je upravo on, kao najstariji po položaju, pomagao drugima da se vrate kući i sam se vraćao kasno, iako je baš njemu redovan san bio najpotrebniji. Kasne večeri sa kolegama bile su još jedan razlog zbog kojeg je Helen više volela porodični život u inostranstvu. Ovde se prečesto očekivalo da zbog posla piješ, zabavljaš druge i ostaješ dokasno.

Džon je sedeo kraj Šina za stolom za kojim su bili najviši rukovodioci i najlepše pripravnice. Gospođica Danbi Džong sedela je pored direktora, a Džon je posmatrao kako mu ona krišom miluje gornji deo butine, tankim belim prstima dodirujući pregib džepa na pantalonama od odela. Džon je skrenuo pogled.

Dobro je poznavao Šinovu ženu Meri. Šin i Meri imali su tri sina. Dvojica su sada pohađala Lorensvil, a najmlađi je išao u državnu srednju školu u okrugu Bergen. Meri i dečaci vraćali su se u Seul samo tokom letnjih raspusta. Meri je svojevremeno bila pozvana da učestvuje na izboru za Mis Koreje i diplomirala je na Univerzitetu Evha, gde su je zvali Prelepi Anđeo, jer je bila i lepa i izgledala kao svetica. Helen je bila dve godine mlađa od nje na Evhi i u Paramusu su dve žene, obe supruge iseljenika i mlade majke, pomagale jedna drugoj u podizanju dece.

Konobar je prišao da obnovi porudžbine pića, a Šin je naručio skupoceni poslužavnik voća za svaki od tri stola. Viski je tekao u potocima, a žene su se sve glasnije smejale sa svakom novom čašom i pesmom.

Šin se okrenuo Džonu.

„Zar ne misliš da gospođica Džong ima najlepša usta?"

Džon je posegnuo za čašom vode i učtivo se nasmešio.

„*Po-po*", rekao je Šin gospođici Džong, onako kako bi deda govorio malom detetu, a mlada žena je napućila usne i poljubila direktora u obraz. Desnu ruku polako je spustila prema direktorovom levom džepu i zadržala je tamo.

Primetivši kako se Džon trgnuo, Danbi je ustala sa svog mesta.

„Dozvolite da vam otpevam jednu pesmu, direktore Šine."

Šin je zapljeskao kao dete.

Danbi Džong je nosila svilenu bluzu boje slonovače uvučenu u tamnu midi-suknju. Odeća joj je bila skromna, gotovo jednostavna, ali njeno telo bilo je toliko izuzetno da je u njenoj senzualnosti postojalo nešto opsceno. Obrisi njenog staromodnog grudnjaka nazirali su se kroz tanku bledu svilu. Muškarce je opčinjavalo kako Danbi drži mikrofon među dlanovima kao da mu se moli. Otvorila je svoja rumena usta i zapevala.

Izabrala je staru pesmu Nam Džina *Love Me Once Again*, što je bilo neobično. Morala je imati možda dve godine kada se ta pesma pojavila. Danbi je tek napunila dvadeset četiri, a to je bila ljubavna pesma koju je njena majka pevušila kad god je bila srećna. Da li je mogla znati da bi direktor i svi iz njegove generacije mogli biti ranjivi pred tako nostalgičnim izborom? Prelepa mlada žena izabrala je pesmu koja je sredovečnog muškarca podsećala da je nekada bio vitalan, ostavljajući ga bespomoćnog u sopstvenom žalu za mladosti.

Po tome što je gledala Šina sa potpunim obožavanjem, Džon je shvatio da je zaljubljena, a da je Šin opčinjen njome. Možda je upravo zbog nje Šin vratio njega i njegovu porodicu u Seul. Bio mu je potreban Džon da ga spase od sirene, da ga priveže za jarbol, ali Džon više nije bio siguran da je tako nešto uopšte moguće.

Sledećeg jutra Šin je odvukao Džona od radnog stola da popiju kafu.

Tehun Šin je imao upečatljiv profil: oštar nos sa visokim korenom i čisto čelo, kao i gustu tamnu talasastu kosu. Svakog dana, bez izuzetka, radio je jutarnje vežbe i, za razliku od Džona, ma koliko prethodne noći popio, to nikada nije vidljivo uticalo na njegov radni učinak. Sa četrdeset šest godina, Šin se osećao snažnije i mentalno spremnije nego tokom vojnog roka. Nije više bio brz kao nekada, ali je imao osećaj da može sve i da uvek može raditi efikasnije od svojih vršnjaka.

Kada su stigli u predvorje, žurno su krenuli prema izlazu iz zgrade.

„Ona je drugačija", rekao je direktor.

Džon je klimnuo glavom.

„Pametna. Među deset najboljih u generaciji na Korejskom univerzitetu."

„Pregledao sam njen poslednji izveštaj. Izdvojila se među ostalim pripravnicima. Snažne analitičke sposobnosti i dobro pisanje."

„Lakše je kada su glupe. Obično biram lepe devojke bez mnogo pameti, ali ova devojka…" Šin je uzdahnuo. „Ne želim da pravi probleme."

„Mislim da bi mogla. Ne znam zašto to kažem, ali…", Džon je zaćutao.

Šin je klimao glavom kao čovek koji je već duboko u nevolji. Džon je propustio Šina kroz rotirajuća vrata ispred sebe.

Kada su izašli napolje, Šin je zapalio cigaretu, zaklanjajući levom rukom plamen šibice od zimskog vetra. Duboko je povukao dim, i izduvao ga kroz nozdrve. Džon ništa više nije rekao.

„Mogla bi da pravi probleme zato što joj dopuštam slobodu koju ne bih smeo", rekao je Šin.

Džon je morao da se saglasi. Čovek obično ume da prepozna trenutak kada više ne može da upravlja sopstvenim poslovima.

Kafić je bio prazan i Šin je izabrao sto u uglu. Konobaru, koji ga je prepoznao, pokazao je nešto nalik znaku mira, pa je mladić otišao u kuhinju da pripremi dve filter-kafe.

„Ima dvadeset četiri godine", rekao je Šin.

„Da. Pogledao sam njen dosije." Džon se trudio da ne zvuči prekorno. Odavno je prestao da govori Šinu bilo šta o drugim ženama. Od Helen je znao da Meri zna za njih. To su bile privatne stvari između muža i žene i Šin gotovo nikada nije pominjao žene sa kojima spava, ali izgleda da je i njega mučila Danbina mladost.

„Možeš li da razgovaraš s njom?", pitao je Šin.

„Ne razumem."

„Traži od nje da dâ otkaz. Mogu da joj pomognem da pronađe drugi posao, ali želim da je se ti otarasiš. Ja ne mogu. Pokušao sam."

Džon ga je zbunjeno pogledao.

„Zar ne bi posumnjala?"

„Verovatno. Veoma je pametna. Ali postoji šansa da samo pomisli kako ti se ne dopada. Posle ću ja to srediti. Nakon što je otpustiš."

Šinova glava bila je zamućena, puna slika od prethodnih noći – njenih ružičastih usana, grudi oblikovanih poput plodova kakija, obline njene zadnjice.

„Ne mogu da budem sam s njom u kancelariji. Manipuliše mnome."

Džon se namrštio. Nikada ranije nije čuo Šina da govori takve stvari.

„Kako želiš da je otpustim? Iz kog razloga? Upravo je završila težak program obuke. Gospođica Džong ima pravo na ovaj posao. Zar nije zaposlena zbog svojih kvalifikacija?"

„Naravno. Ali mogu da joj nađem drugi posao."

„Možeš li da prekineš ovo? Da prekineš tu vezu?", upitao je Džon.

„Zar misliš da nisam pokušao? Ne mogu. Čak sam razmišljao da zbog nje ostavim porodicu."

Džon je spustio pogled na šolju kafe iz koje se dizala para, nesposoban da se uopšte seti kada je poslužena.

„Daj joj zadatak koji ne može da ispuni. Smisli nešto. Sačekaj nekoliko nedelja. Neka javno podbaci pred timom. Budi hladan prema njoj. Ona misli da ti se ne dopada."

Džon je obuhvatio šolju rukama, ali nije pio.

„Brate", izlete mu naglas. U kancelariji ga je obično oslovljavao sa direktore Šine, ali sada su bili sami.

„*Jaa* – pokušaj da razumeš. Tvoj brat je u nevolji. Rekao sam joj da ti se ne dopada, da si hrišćanin i da to ne bi odobravao. Da ne gledaš žene kao većina muškaraca…"

„Brate…" Džon je zurio Šinu u oči. Nikada ga ranije nije video takvog – uplašenog i rastrojenog. Hteo je da se pobuni, ali Šin nije odustajao.

„Stavi je na projekcije za koksni ugalj. Potražnja je tamo potpuni haos. Neka sama izračuna i potrebne količine. Ti možeš da doradiš detalje. Nemoj joj dati sve informacije koje su joj potrebne. Pomešaj brojke iz Ilavare i Piks Dauna ili zadrži nešto što bi kasnije bilo očigledno."

„Kako bi to uopšte mogla sama da uradi? Čak bi i mojim najboljim ljudima bilo teško da naprave te modele, a kada bi radila s nekim drugim, svaki stariji kolega znao bi da su potrebne dodatne informacije o dobavljačima koksnog uglja i…"

Šin ga je prekinuo.

„Tražim uslugu od tebe. Molim te. Izmisli nešto. Ostali moraju da vide kako ne može da se snađe i da ti nemaš miljenike. Ljudi ti veruju i biće opravdano da je otpustiš."

Šin je otpio gutljaj kafe.

„Biće njoj dobro. Posle ću se ja pobrinuti za sve. Znam nekoga u *Tajger trejding end majningu* kome treba neko poput nje i siguran sam da bi tamo gospođica Džong mnogo brže napredovala nego ovde. Sve može lepo da se završi." Šin se osmehnuo Džonu. „*Everyone happy*", rekao je na engleskom. „*Win win*."

Džon je podigao pogled sa šolje, sa željom da Šin povuče zahtev, iako je znao da ovaj to nikada neće učiniti.

„Ovako je bolje za sve. Ako ona ode, moći ću da nastavim da radim svoj posao. Potrebno je da ja zadržim ovaj posao, zar ne?" Značajno je zastao. „Obećavam, neće joj se ništa dogoditi."

Posle posla Danbi ga je čekala u hotelu.

Kada je Šin ušao u sobu, sedela je na ivici kreveta sa otvorenim časopisom u krilu, obučena isto kao u kancelariji – u belu bluzu zakopčanu do vrata, tamnoplavi džemper okruglog izreza i plisiranu tamnoplavu vunenu suknju. Cipele sa visokim potpeticama izula je kraj vrata. Kaput boje kamile i tašna ležali su na stolu.

„Moj direktor je stigao. Tvoja Danbi je nesrećna." Izgledala je kao da će zaplakati dok je odlagala časopis i ostajala mirna, dopuštajući mu da je svlači. Podigla je ruke, a on joj je prevukao džemper preko glave.

Šin je raskopčao njenu bluzu i spustio bretele grudnjaka niz ramena.

„Reci mi“, rekao je. „Saslušaću.“

„Predivno mirišeš. Sviđa mi se ovaj losion posle brijanja.“ Obema rukama povukla je njegovu glavu prema svojim grudima i udahnula miris njegove kose. Poljubila ga je u gornji deo jagodice i levo uvo.

Šin nije mogao da se kontroliše. Bilo je na desetine devojaka, toliko mnogo da je izgubio broj, ali ova je bila agresivna i terala ga je da radi stvari zbog kojih se osećao izgubljeno u njoj. Veza je bila potpuno seksualna, ali zbog nje se osećao živ onako kako se nigde drugde u svom životu nije osećao.

Danbi ga je dražila jezikom. Pljesnula ga je po zadnjici, i kada ga je bol iznenadio, pružila mu zadovoljstvo.

„Hoću da ga otpustiš“, rekla je, jedva prekidajući ono što je radila rukama i ustima. Gledala ga je povređeno i gladno. „Moraš da ga otpustiš. Molim te.“

„Koga?“

„Menadžera Koa. Dao mi je zadatak koji niko ne može da uradi. Niko.“

„Ne mogu to da uradim“, rekao je odmahujući glavom zatvorenih očiju.

Snažno ga je gurnula na krevet, pa ga zajahala.

„Mrzi me“, rekla je.

Njeni prsti pritisnuli su mu donji deo leđa i on je uzdahnuo.

4

Šimčong

Helen je nosila tamnosivi kostim koji joj je njena sestra Sonja pre mnogo godina naručila kod izvrsne krojačice u Itevonu, i koji joj je još uglavnom pristajao, mada posle troje dece Helen više nije mogla da zakopča poslednje dugme u struku. Sonja je finu vunenu tkaninu uvezla iz Engleske i naručila isti takav kostim i za sebe, premda je sada nosila još modernije i elegantnije stvari jer je mogla da priušti šta god poželi.

Sonja, prirodna lepotica upečatljive figure, često je bila najbolje obučena žena u svakoj prostoriji. Kao i Helen, Sonja je studirala engleski jezik i pohađala brojne kurseve istorije umetnosti, a njen osećaj za proporciju i dizajn bio je mnogo razvijeniji nego kod većine ljudi. Tokom detinjstva, nijedno od troje dece porodice Čo – Sonja, Helen i njihov mlađi brat Keni – nije putovalo niti videlo mnogo ljudskom rukom stvorene lepote, pa ipak, sve troje bili su obdareni dobrim okom za formu, boju i estetsku ravnotežu.

Helen je nosila novu tašnu uglednog australijskog proizvođača koji nije izvozio robu. Crna kožna tašna bila je oproštajni poklon njenog menadžera prodavnice u Sidneju. Njene cipele s visokom potpeticom slagale su se s tašnom i odelom.

Prezviterijanska crkva Kraljevstvo u Gangnamu bila je poznata po uticajnoj i bogatoj zajednici vernika, a Sonja i njen muž Jongil služili su kao starešine. Četvrtkom po podne Sonja je u svom domu u stambenom kompleksu Hjundai organizovala veoma posećene molitvene susrete. Grupa je bila toliko popularna da nikada nije bilo mesta za nove članove. Helen je, naravno, bila izuzetak.

Sonja, Helen i Keni, koji je sada sa porodicom živeo u Sidneju, odrasli su u katoličkim crkvama uz dobrodušne svece koji su sažaljevali troje dece dvoje nepopravljivih kockara. Bez dobrotvorne pomoći nijedno od njih troje ne bi moglo da stekne pristojno obrazovanje. Ipak, ne bi bilo tačno reći da je crkva

obilato davala, jer su brat i sestre živeli na granici opstanka, svako od njih radeći po nekoliko honorarnih poslova kako bi završilo školovanje. I dalje su se sećali oštre gladi i nagrizajućeg stida zbog toga što nemaju ono što se za druge podrazumevalo.

Kada je Sonja Čo diplomirala na Evhi, njen prvi stalni posao bio je u maloj kompaniji za promet nekretnina u vlasništvu predsednika Hongjuna Muna, starešine u Prezviterijanskoj crkvi Kraljevstvo, bivšeg agenta za nekretnine koji je uspešno ulagao u odabrane nekretnine u Seulu. Predsednik Mun je pokazao veliko interesovanje za Sonju, i kada su on i njegova žena bez dece usvojili sina Munovog pokojnog brata Jongila, najbistrijeg među svim bratancima i bratanicama, kako bi ga pripremili za naslednika porodičnog posla sa nekretninama, podstakao je Sonju da se uda za Jongila, čime bi mu sekretarica postala snaja. Kada se žena predsednika Muna razbolela, sve do smrti negovala ju je Sonja, koja više nije radila u kompaniji.

Bilo je lako uočiti Sonju, očiju zatvorenih u molitvi, kako sedi između svog muža Jongila i njegovog strica, predsednika Muna, u drugom redu ogromnog hrama. Sonjina dva sina srednjoškolskog uzrasta sedela su u redu iza njih, pognutih glava, pretvarajući se da čitaju crkveni bilten. Čuvali su praznu klupu sa druge strane za Helen i njenu porodicu.

Porodica Ko tiho je sela, a Helen je kucnula mlađeg sestrića po ramenu, na šta se on vedro osmehnuo tetki, teči i rođacima. Sonjin stariji sin Sungman bio je godinu dana stariji od Boa, dok je mlađi Džiman bio u istom razredu kao Bo i godinu stariji od Di-Ejča. Sungman je pohađao drugi razred srednje škole.

Kada je Sonja završila molitvu, prišla je Heleninom mestu. Do početka službe ostalo je još nekoliko minuta i vernici koji su već sedeli posmatrali su sestre Čo, pošto su čuli da se Helen vratila u Seul.

Sonja je nosila svetlobež kostim sličan Heleninom, ali krojen bliže njenoj vitkoj figuri i napravljen od dvostranog kašmira. Debela niska retkih tahićanskih bisera obavijala joj je vrat, a veliki biseri krasili su njene male uši. Bila je samo tri godine starija od Helen i premda joj je lice bilo bez bora, a kosa još prirodno tamna, odavala je utisak još starije žene. Zbog načina na koji se Sonja držala, čak i kao sasvim malo dete, oduvek je delovala zrelije i sabranije od svih svojih vršnjaka.

Njen muž Jongil čitao je crkveni bilten sa mlakim interesovanjem, dok su oči predsednika Muna pratile Sonju kada se vraćala na svoje mesto. Smireniji u njenom prisustvu, nije voleo kada je ona daleko od njega. Predsednik Mun je obožavao Sonju i više je voleo njeno društvo nego bilo čije drugo, uključujući i društvo svog sinovca i pranećaka Sungmana i Džimana, kojima je lično dao imena.

Crkva, koju je tokom dve službe pohađalo gotovo tri hiljade vernika, ostala je popularna tokom godina zahvaljujući čuvenom propovedniku, pastoru Kimu,

koji je držao nadahnute besede povezujući popularnu kulturu sa Jevanđeljem. Posle svake službe crkva je snimala propovedi na kasete kako bi vernici mogli ponovo da ih slušaju, a same kasete bile su toliko tražene da su se prodavale po simboličnoj ceni umesto da se dele besplatno kao u drugim crkvama.

Neobično visok čovek u pedesetim godinama, uglastog lica maslinaste puti, pastor Kim bio je češće veseljak nego ozbiljan. Govorio je savršeno oba jezika, pošto je studirao u Americi i doktorirao na Teološkoj bogosloviji u Prinstonu. Njegov glavni posao bio je da piše i drži propovedi koje su postale toliko popularne, a tim pastora bio je angažovan da mu obezbedi vreme za čitanje i pisanje. Običnim članovima crkve bilo je teško da dođu do pastora Kima zbog svakodnevnih pitanja; međutim, predsednik Mun je uspeo da ga nagovori da venča Sonju i njegovog sinovca Jongila. Svakog decembra Sonja je pozivala pastora Kima na svoje molitvene susrete i on bi dolazio na božićni ručak sa keteringom i molio se za žene.

Tog jutra je pastor Kim propovedao o idolopoklonstvu i citirao Levitski zakonik:

„Ne daj nijedno od svoje dece da bude žrtvovano Molohu, jer ne smeš skrnaviti ime svoga Boga. Ja sam GOSPOD."

„Pošto škola počinje ovog meseca, razmišljao sam o svom dragom stadu i kako najbolje da vam služim", započeo je.

„Žena u drevnim vremenima nije vredela ništa ako ne rodi dete – po mogućstvu sina. Zvuči poznato?" Kim je podigao gustu levu obrvu. Uživao je da zadirkuje vernike. Po navici je gurnuo naočari od kornjačinog oklopa na hrbat nosa.

„Kao što znate, kada su Izraelci ušli u obećanu zemlju, Bog je svom narodu rekao da ne sme slediti nečiste običaje ljudi koji su tamo živeli. A šta su Izraelci uradili? Neki su svoje ćerke i sinove prinosili Molohu, bogu vatre. Nema sumnje da bi neki od vas možda došli u iskušenje da prinesu svog neposlušnog tinejdžera koji odbija da uči."

Roditelji su se zakikotali, pa su čak i mlađi u publici nevoljno razvukli usta u osmeh. Pastora je bilo teško ne voleti.

„Moloh je zahtevao sve više i više ćerki i sinova. Zamislite samo neprekidnu reku dece koja se spaljuju živa kako bi umilostivila neko lokalno božanstvo." Pastor se ponovo uozbilji. „Decu koju ubijaju sopstveni roditelji. Zamislite to.

Da li je to samo zla praksa iz drevnih vremena koju su činili neuki duhovni preci na dalekom mestu zvanom Hanan? Mislim da nije. Iz naše sopstvene zemlje imamo Šimčong, folklornu legendu o čestitoj ćerki koja daje svoj život za trista vreća pirinča kako bi njen slepi otac ponovo progledao. Žrtva deteta u zamenu za čudo."

Pastor je prodorno pogledao vernike, pa se široko nasmešio.

„Kroz različite kulture i kroz vreme imali smo odvratne običaje kako bismo umilostivili idole koje smo sami stvarali i podupirali sopstvenim umovima i rukama. Dakle, jesmo li i dalje varvari ili smo civilizovaniji? Kojim se bogovima danas klanjamo? Kojim bogovima žrtvujemo svoju decu? Kojim bogovima žrtvujemo svoje najdragocenije ideale – i zašto?“

Troje dece Džona Koa pažljivo je slušalo. Helenine tamnosmeđe oči pratile su pokrete pastora Kima. Prepuni hram pratio je propoved i u mislima popisivao svoje bogove koje je sam stvorio i sopstvene skupe žrtve. Poslužitelji u belim rukavicama stajali su pozadi u ogromnoj dvorani, ozbiljnih izraza lica.

„Zbog čega? Zbog čega se odričemo svega? Šta volite više od svog deteta? Šta volite više od Boga?“, upitao je. „Braćo i sestre u Hristu, preklinjem vas da se setite istinskog Gospoda, našeg Boga na nebesima, koji je prezirao žrtvovanje dece.“ Pastor Kim je zatim završio molitvom.

Mido je pognula glavu i sklopila ruke. Njeni roditelji nikada, ni na trenutak, ne bi učinili nešto tako strašno kao što je žrtvovanje nje ili njene braće Molohu. Roditelji nikada nisu pritiskali nju, Boa ili Di-Ejča da imaju dobre ocene; ipak, u Sidneju je Bo često bio u vrhu razreda. Sada ga je mučilo što mu se činilo nemogućim da ovde briljira. Mido nije volela neprestane priče o nametljivim majkama i očevima jer njeno iskustvo nikada nije bilo takvo. Uvek je u razredu bilo dece koja su se žalila na roditelje, ali Mido uglavnom nije verovala da roditelji ovde više vole idola uspeha nego svoju decu. Nije znala kome pastor zapravo upućuje svoje optužbe.

Helen nije želela da ide na druženje uz kafu posle službe, ali Sonja je insistirala.

„Hajde. Moram da razgovaram s nekim ženama iz naše molitvene grupe, a trebalo bi da se ti javiš pre sledećeg okupljanja. Previše se izdvajaš i više ne možeš tako. Deci je potrebno da budeš uključena“, prekorila ju je sestra.

Miris kafe se širio iz sale za druženje. Mala deca su se jurila, podstaknuta poslužavnicima sa keksom i sokom od jabuke, dok su roditelji puštali mališane da tumaraju okolo, osećajući se bezbedno u podrumu ogromne crkve.

Mido je ostala uz majku dok su njena braća razgovarala sa rođacima. Četvorica dečaka bili su bliski dok su Koovi živeli u Seulu, a tokom godina retko su imali priliku da se viđaju. I dalje su čitali *manhve** i želeli da posle ručka, kao nekada, odu u prodavnicu stripova, ali u njihovim vikend-rasporedima više nije bilo dovoljno mesta za to. Sungman i Džiman imali su privatne nastavnike koji su dolazili kući, a Boa i Di-Ejča kod kuće su čekale planine domaćih zadataka.

* *Manhwa* – korejski izraz za stripove, poput japanskih mangi. (Prim. prev.)

Pašenozi su učtivo razgovarali. Sasvim dobro su se slagali, mada Sonjin muž Jongil nije mnogo pričao sa ljudima s kojima nije odrastao, a nije imao ni naročito interesovanje za Džona, koji je umeo da bude tiši od većine. Reke elegantno obučenih žena odavale su poštovanje Sonji. Predsednik Mun je razgovarao sa pastorom Kimom o najnovijoj crkvenoj akciji prikupljanja sredstava za beskućnike koji su se okupljali oko stanice Seul. Ubrzo posle ručka porodica će se razići u svoje odvojene živote.

„Ko Mido!"

Jun je dotrčala do Mido, očiju širom otvorenih od iznenađenja.

Ni Helen ni Sonja nisu očekivale da će neko pozvati Mido.

Sonja se odvojila od žena iz svoje molitvene grupe kako bi osmotrila lepu devojčicu koja je razgovarala s njenom stidljivom sestričinom. Dve devojčice su se smešile jedna drugoj, a sestre su bile istovremeno zbunjene i oduševljene.

Sonja je prišla devojčici sa francuskim pletenicama i američkim patikama.

„Jesi li ti Midoina drugarica iz škole?"

„Dobar dan", Jun se naklonila. „U istom smo odeljenju. Drugarice smo u školi", rekla je i ponovo se blago naklonila.

Mido se osmehnula celim licem i Helen je osetila nalet olakšanja.

„Baš lepo", rekla je Sonja okrenuvši se prema Helen, koja je uvek brinula zbog ćerke. „Sada ste prijateljice i u crkvi." Dodirnula je vrh Junine sjajne glave, pa je potapšala po ramenu.

Junina majka Nari posmatrala je ćerku i prišla bliže grupi žena okupljenih oko čuvene starešine Sonje Čo, udate za Jongila, sinovca predsednika Muna. U crkvi su svi poznavali tu uglednu porodicu iz viđenja, ali Nari nikada nije razgovarala ni sa Sonjom ni sa bilo kim povezanim s njima.

Nari je odjednom postala svesna svoje odeće. Njena crvena bukle-haljina sa upadljivim crnim šljokičastim cvetovima uz porub tog jutra joj je delovala moderno, ali sada je izgledala drečavo u poređenju sa krojenim sivim i bež kostimima sestara Čo. Za Sonju se govorilo da je ljubazna i otmena osoba, ali u crkvi je uvek bila okružena zidom najlepših i najpopularnijih žena – uglavnom diplomki Evhe sa imućnim muževima zaposlenim u konglomeratima koji su takođe završili elitne univerzitete.

Nari se naklonila sestrama i spustila ruke na ćerkina ramena kako bi je usmerila dalje od grupe.

„Jun-a,* trebalo bi da krenemo. Vozač nas čeka napolju", rekla je tiho, osetivši nelagodnost. Kosa joj je padala do ramena u blagim trajnim talasima.

---

* Dodatak odmilja u korejskom uz imena mlađih članova porodice ili bliskih prijatelja. (Prim. prev.)

Bila je više od deset godina mlađa od sestara i nije završila fakultet, jedva je privela kraju srednju školu. Nari je rukom sklonila kosu sa lica.

„Uma, sme li Mido da dođe kod nas na ručak? Možemo zajedno da radimo domaći. Možeš li Midoinoj mami da ispričaš o hagvonu?“

Sestre Čo su se s očekivanjem osmehnule majci devojčice, radoznale o kom hagvonu je reč.

„Ah, Akademija *Igl*. To je mali hagvon – osnovali su ga korejski Amerikanci pre pet ili šest godina. Tražite li hagvon za Mido? Ne znam da li trenutno primaju nove učenike. Lista čekanja je duga.“

„O? *Igl*?“ Sonja se jedva primetno okrenula stvarajući barijeru između sebe i ostalih žena iz molitvene grupe, koje su sada razgovarale među sobom. Nisu imale predstavu ko je Nari. „Čula sam da imaju dobar program engleskog.“

„Da“, rekla je Nari. „Sve se predaje na engleskom, a imaju i profesora matematike sa MIT-a koga Jun obožava. Nastavnik Henri.“ Nari je uhvatila sebe kako želi da se sestrama dopadne. „Jeste li čuli za MIT? Mislim, naravno da jeste…“ Nari je i dalje držala ruku na ćerkinom ramenu.

Helen nije znala šta da radi. Nikada ranije nije morala da angažuje privatne nastavnike za svoju decu, ali sve troje bili su preopterećeni količinom gradiva i tempom učenja u novim školama.

„Mido, danas bi trebalo da ručamo kod tvoje tetke, a posle toga imaš domaći.“

Nari je shvatila da je poziv njenog deteta odbijen i povukla je Jun unazad.

„Jun, hajde da krenemo.“ Blago se naklonila, osmehnula, pa se okrenula da ode.

„Doviđenja onda“, rekla je Jun naklonivši se. Hodala je iza majke, čiji se korak ubrzao.

Sonja je laktom gurnula sestru.

„Jesi li ti luda? Tvoja deca odmah moraju da krenu u Akademiju *Igl*. Čula sam da je stvarno odlična, a ta majka može da ti pomogne.“

„Ne znam“, odgovorila je Helen. „Skupo je.“

„Koga briga koliko košta? Moraš da platiš šta god traže.“ Sonja je šapnula: „Tvoja deca zaostaju. Znam da možda planiraš da ih pošalješ u Ameriku na školovanje, ali možda ćeš ih poslati i na fakultet ovde, a ove školske ocene su važne kada budu konkurisali. Kako će, pobogu, sustići ostale bez hagvona? Upravo si dobila posao u *Loteu*. Čak i ako treba da pozajmiš novac, moraš da im obezbediš mesto.“

„Ali…“ Helen je uzdahnula. Nije želela da joj sestra više pozajmljuje novac. Poželela je da je Džon spase iz ovog razgovora, ali on je slušao Jongila, koji je monotono pričao o novom građevinskom projektu.

„Hedžin-a“, oslovila je Sonja Helen njenim korejskim imenom, „idi do te fine majke i reci joj da bi Mido volela da dođe kod njih na ručak. I upiši sve troje dece u Akademiju *Igl*. Ne budi budala. Tvoja osnovna odgovornost jeste